

Tisztelt Olvasó!

Szeretettel ajánlom figyelmébe az SZTE Móra Ferenc Szakkollégium Móra Akadémia sorozatának negyedik kötetét, mely részben a 2016. áprilisi Móra 50 jubileumi konferenciánk, részben pedig a 2016. novemberi II. Országos Szakkollégiumi Bölcsészettudományi Konferencia előadásaira épül, de a kötetbe belekerült néhány különösen értékes kutatás anyaga is.

Ha majd egyszer valaki veszi a fáradságot, és megírja a Móra Ferenc Szakkollégium történetét, biztos, hogy a 2016-os évnek kiemelt szerepet juttat a kollégium történetében. Egyrészt mert a 2011-ben alapított szakkollégiumunk ekkor vált igazán nagykorúvá és meghatározóvá a szakkollégiumi mozgalomban, másrészt, mert ebben az évben a Móra Kollégium két olyan eseménynek adott otthont, amelyre Szegeden korábban nem volt példa. Januárban a Szakkollégiumok Együttműködési Fóruma ülésezett a Mórában. A köztudatban Interkollként ismert rendezvényt szakkollégiumi találkozóval, a város és a Szegedi Tudományegyetem bemutatásával, valamint szakmai rendezvényekkel tettük még emlékezetesebbé. Nyáron a Móra a Szakkollégiumi Nyári Tábor (NYATA) vendégeit fogadta. Az 5 napos rendezvényen 30 szakkollégium több mint 200 hallgatója számos szakmai és szabadidős programon vehetett részt, és vihette szűkebb pátriájába a Móra jó hírét. Az Interkoll és a NYATA ismertté és népszerűvé tette a Mórát a mozgalomban, ennek köszönhetően konferenciánk és szakmai rendezvényeink iránt is megnőtt az érdeklődés. Mindez csak megerősítette azt a koncepciónkot, hogy konferenciáinkat az ország összes szakkollégiuma számára nyitottá tegyük, a Móra Akadémia sorozat keretében évente megjelenő köteteinkben pedig biztosítsunk publikálási lehetőséget saját hallgatóink mellett a konferenciáinkon előadó külső szakkollégiumok hallgatói számára is.

2016 azonban nemcsak a szakkollégium történetében mérföldkő, hanem a Móra Kollégium történetében is, hiszen ebben az évben ünnepeltük a Móra alapításának 50. évfordulóját, és a jubileumot egész éves rendezvénysorozattal tettük emlékezetessé. A visszatérő „öreg mórások” számára a nyári kollégiumi találkozó jelentett felejthetetlen élményt, szakmai oldalról viszont a két napos, két helyszínen zajló Móra 50 konferenciára vagyunk leginkább büszkéek, ahol professzorok, egyetemi oktatók, PhD hallgatók, mester és alapszakos hallgatók egyaránt bemutathatták kutatásaikat. Ami összekötötte a rendkívül heterogén, 54 főt számláló előadói kört, az a mórás közös múlt, a Mórához kapcsolódó érzelmi kötődés. A Móra Akadémia 4. kötetét a Móra 50 „örömkonferencia” legjobban

sikerült előadásainak írott, szerkesztett tanulmányaiból kívántuk összeállítani, de az élet úgy hozta, hogy a II. Országos Bölcsészettudományi Konferenciánk előadói is kellő lelkesedést mutattak előadásaik publikálására, így a kötet a két konferencia legjobb sikerült előadásainak tanulmányait tartalmazza.

2014-ben, a Móra Akadémia első kötetének megjelenésekor, még kissé aggódva gondoltunk arra, hogy vajon lesz-e annyi vállalkozó kedvű szakkollégistánk az elkövetkező években, hogy a Móra Akadémia évente megjelenő periodikává váljon. A második kötet 2015-ben nemcsak a választ adta meg, hanem egyben utat is mutatott a jövőre. Történt, hogy az Országos Bölcsészkonferenciánk zárásakor kértük, hogy aki szeretné, küldje el előadásai írott, szerkesztett változatát, és saját hallgatóink mellett meghívott vendégeink is éltek a lehetőséggel. Így a Móra Akadémia „szakkollégium-közhívé vált”, szerzői között pécsi, budapesti, kaposvári, debreceni szakkollégistákat egyaránt köszönhetünk. Ma már kifejezetten törekedünk arra, hogy a szakmai rendezvényeinken fellépő vendégeink küldjenek tanulmányt a Móra Akadémia köteteibe, úgy gondoljuk a szakkollégiumok közötti együttműködésnek, közös gondolkodásnak, a szakmai produktumok előállításának ez lehet az egyik járható útja.

A Móra Akadémia 4. kötete interdiszciplináris, számos tudományterület közül válogat, de a Móra hagyományaihoz is igazodva a bölcsészet és a társadalomtudomány dominál. Nem véletlenül, a kötet szerzői között legnagyobb számban történészekkel régészekkel találkozunk. A kötet alapjául szolgáló konferenciáink történettudományi és régészeti szekcióinak színvonala már sejtette, hogy a kötetben is szakmailag erős történész, régész megjelenéssel számolhatunk.

A történettudomány köréből válogatott tanulmányok időrendben Kiss Máté, a ruszok Konstantinápoly elleni 860. évi támadásának elemzésével indul. A Móra Szakkollégium sokra hivatott doktorandusz hallgatója tanulmányának konklúziójában úgy látja, *„a sok tekintetben rejtélyes hadjárat beleillik az Európát pusztító viking támadások sorába, amely megalapozta a Rusz expanzív külpolitikáját, hosszútávon a Kijevi Rusz megalapítását és Kelet-Európa jelentős katonai erejévé válását.”* A szerző szerint a magyar vonatkozás lehetősége is felmerül egyrészt a hadjárat útvonala, másrészt a bizánci diplomácia lépései kapcsán, ami további kutatások alapjául is szolgálhat. Csifó Tamás tanulmányában a Magyar Királyság kapcsolatait vizsgálta Hispániával a 12. század végén és a 13. század első felében. Politikai, dinasztiatörténeti áttekintésében arra a következtetésre jutott, hogy *„bár a földrajzi távolság kétségtelenül nagy, a szellemi, ideológiai azonosság meglepően közeli viszonyt*

hozott létre az Aragóniai és a Magyar Királyság között. Aragóniai Konstancia és Imre 1196-os egybekelésének köszönhetően került először kapcsolatba Magyarország a spanyol nyelvvel, a hispániai és a mór művészettel, a trubadúr költéssel, valamint az ibériai heraldika szimbólumaival, ennek köszönhetően jött létre többek között aragóniai hatásra az Árpád-sávozat.” Mogyorósi Renátó Kelet-Közép-Európa monarchiáinak dinasztikus kapcsolatait, katonai és gazdaságpolitikáját, valamint hatalmi törekvéseit vette nagyító alá a visegrádi királytalálkozót megelőző fél évszázad áttekintésével. A szerző kiemeli a magyar uralkodók zseniális taktikai érzékét és úgy látja, Visegrád igazi nyertese I. Károly lett, a fél életét hatalma megszilárdításával töltő uralkodó ugyanis most hátradólva ítélezhetett, és a saját szájíze szerint mozgathatta a szálakat. Gyakorlatilag – ahogyan azt az 1370-ben létrejött lengyel-magyar perszonálunió is mutatja – a visegrádi királytalálkozón minden az elképzelései szerint alakult. Deák Ádám tanulmánya a reformkori Magyarország pezsgő, izgalmas politikai, közjogi vitáiba kalauzol bennünket Gróf Pálffy József pályaképének bemutatásával és a szabad királyi városok ügyének elemzésével az 1843/44. évi országgyűlésen. Tanulmányában a szerző részletesen elemzi azokat az okokat, ellentéteket, politikusok taktikai húzásait, amelyek miatt a szabad királyi városok ügyében született javaslatok az 1843/44-es országgyűlésen mégsem emelkedhettek törvényerőre, és amelyek miatt a szabad királyi városok ügyét majd csak az 1847/48. évi országgyűlésen, a 23. törvénycikkben rendezik. Csík Ádám a viharos 20. századi magyar történelem egyik legizgalmasabb epizódjának, az 1956-os forradalom hadtörténeti eseményeinek szálait boncolgatva jut arra a felismerésre, hogy a szovjetek, az október 24. és 28. között alkalmazott taktika helyett, a november 4-én elkezdett Forgószél hadműveletben már jóval nagyobb tudatosságról tettek tanúbizonyságot. A gerillaharcmodor sajátosságaival szemben a „berlini modell” helyett egy jóval hagyományosabb, a világháborús helyiség harc taktikákhöz visszanyúló alkalmazási móddal számolták fel a főváros területén elszórtan elhelyezkedő gócpontokat.

Örömkre szolgál, hogy a régészethez kapcsolódó tanulmányok szerzőinek többsége külső szakkollégiumokat képviselve tartotta fontosnak, hogy publikáljon a Móra Akadémia aktuális kötetébe. Mosoni Mulki a PTE Kerényi Szakkollégium hallgatója egy örökké népszerű témát, a phallikus tárgyak értelmezésének sokszínűségét mutatta be Pannonia római kori leleteinek áttekintésével. Pálfi Ádám szintén a Pécsi Tudományegyetem hallgatójaként Pannonia inferior amphitheatrumainak nyomába eredve próbált a szakirodalomban elterjedt igazságokra és tévhitre választ találni. Konklúziójában az amphitheatrumok meglétét vagy hiányát a települések

fejlettségével hozza összefüggésbe. Takács Richárd a nyugat-európai fegyverzet egyes elemeit vizsgálva a 10–11. századi Kárpát-medencében megállapítja, hogy a 10. század közepén ugyan már megjelentek a Kárpát-medencei hagyatékban az új harcmodort megkövetelő fegyverek, elsősorban a kétélű kardok, a klasszikus nehézlovassági támadófegyverek (kétélű kard, szárnyas lándzsa) átvétele ugyanakkor nem járt együtt a hozzájuk tartozó védőfegyverzet megjelenésével. Véleménye szerint a magyarok igyekeztek az újat kombinálni a hagyományos harcmodorukkal. Kozák-Kígyóssy Szabolcs László a Károli Történetész Műhely egykori volt oszlopos tagja, jelenleg az ELTE doktorandusza a sodronypáncélok vizsgálatának lehetőségeit elemezte az írott források tanulságaitól, az alkalmazott anyagtudományi vizsgálatok eredményeiig. Tanulmányában komplex módszertani megközelítéssel sikerült kiegészítenie a sodronyvértekről eddig rendelkezésünkre álló töredékes képet.

A politika és társadalomtudományok fejezetbe politológiai, filmtörténeti és pszichológiai témájú tanulmányokat válogattunk. Németh Kornél arra a politikusokat és politikai pártokat is izgató kérdésre kereste a választ, hogy mi áll a magyar fiatalok politikai szocializációs hiányosságainak a hátterében. Paudits Noémi az elmúlt évek kiemelkedő sporteseményeinek (labdarúgó világbajnokság, olimpia) házigazdáját, Brazíliát vette vizsgálat alá, elemezve, hogy a nagy sportesemények milyen hatást gyakoroltak Brazília gazdasági fejlődésére, nem hallgatva el a kiadások okozta társadalmi, politikai feszültségeket sem. Csondor Soma, a Pécsi Tudományegyetem hallgatója Roman Polanski *Iszonyat* című alkotását elemezve jut arra a következtetésre, hogy „*a rendező a női intimitást ellehetetlenítő fallocentrikus társadalom egy különös kritikáját adja, az ettől szenvedő sérült női lélek érzéketlen bemutatásán keresztül.*” A szerző szerint Polanski filmje rámutat arra is, hogy a néző, avagy a fallocentrikus tekintetet birtokló voyeur, épp oly bűnös a patriarchális elnyomásban, mint az a világ, ami elől Carol lakása intim magányába próbált zárkózni. Klinovszky Andrea a tanári pálya egyik alapvető problémájára világít rá a pedagógus kiégés kapcsolatát elemezve a tanári élnélküliséggel és az érzelmi kreativitással.

A kötetbe a nyelvészet témaköréből három egymástól nagyon távol álló, de a maga nemében rendkívül érdekes tanulmány került. Gombkötő Bence a mongol lószínevek képzési formáit elemezve nem kevesebb, mint 55 összegyűjtött lószínnév morfológiai vizsgálatát végezte el; Pavlicz Ágnes a szókölcsonzés típusait elemezte, és hasonlította össze a neologizmusok fordításában, J. K. Rowling *Harry Potter és a bölcsek köve* c. regénye alapján; Sitkei Dóra, az ELTE

Eötvös Collegium doktoranda hallgatója pedig kérdőívezéssel kereste arra az egyszerű kérdésre a választ, hogy, hogy is ugratnak más nyelvek beszélői?

Végül két természettudományos alapvetésű tanulmány is bekerült a válogatásba. Haller Renáta gazdaságtudomány és természettudomány határmezsgyéjén mozgó tanulmányában a tejtermelési ágazat egy döntési problémájának matematikai modellezésére vállalkozott, amelynek hasznosítására a matematikai modell implementálása esetén kerülhetne sor, a létrejövő döntést támogató rendszer az ágazat termelőinek döntési mechanizmusait segítené elő. Andrásik Attila egy modern, Szegeden különösen nagy jelentőséggel bíró terület, a lézerfizika tárgyköréből merítette témáját. A tanulmány az ultrarövid impulzus erősítőknél használt CPA módszer helyett bemutat egy közvetlen Ti:Sa erősítésen alapuló MHz-es erősítő rendszert. A berendezést nagyintenzitású, nagy impulzus energiát igénylő nemlineáris mikroszkópiás leképező rendszereknél lehet használni a behatolási mélység és a felbontóképesség javítására.

A kiadvány tanulmányaihoz mindenkinek jó szórakozást kívánok, remélem a tematikai és műfaji sokszínűség előnyére válik a Móra Akadémia negyedik kötetének, és mindenki talál érdeklődésének megfelelő írást, elemzést. Végül köszönetet szeretnék mondani Bíró Gyöngyvérnek, aki formába öntötte, lektorálta, szerkesztette a kötetet, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériumának, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelőnek és a Nemzeti Tehetség Programnak az anyagi támogatásért, amelynek segítségével a kötet megjelenhetett.

Szeged, 2017. június 11.

Kovács Attila
*a Móra Ferenc Szakkollégium
igazgatója*